

Άθληση
Η άσκηση της
ανταπόδοσης

Ε. Τριβιζάς
«Το ατμόπλοιο
της φαντασίας»

Καλοκαίρι
Ένα κουνούπι
στην Ντίσνεϊλαντ

Δημοτικό Τραγούδι
Το τραγούδισμα
της ποίησης

#82

σχεδία

Ένα κουνούπι στην Ντίσνεϊλαντ

Μπορεί να συνιστούν, ενίοτε και φονικούς, θηρευτές μας, η εξόντωση, όμως, των κουνουπιών, πέρα από ανέφικτη, θέτει μία σειρά από ηθικά και φιλοσοφικά διλήμματα.

Αναζητώντας προστασία στην κουνουπιέρα. Από κουνουποσκοτώστρες μέχρι σίτες έχει επιστρατεύσει ο άνθρωπος στη μάχη του με τον ιπτάμενο «κυνηγό» του.

Φωτογραφία:
Reuters/Athar Hussain

Κείμενο:
Μαρία Παπαδοδημητράκη

: Ρεπορτάζ
Καλοκαιρινοί επισκέπτες

Πριν από περίπου ένα χρόνο, ο γάλλος παρουσιαστής και ακτιβιστής για τα δικαιώματα των ζώων Αϊμερίκ Καρόν (Aymeric Caron) παρότρυνε, σύμφωνα με δημοσιεύματα, τους ανθρώπους να μη σκοτώνουν τα κουνούπια, αλλά να κάνουν μια «δωρεά» (όπως τη χαρακτήρισε) στα θηλυκά, που χρειάζονται τις πρωτεΐνες του αίματός μας, προκειμένου να παράγουν τα αυγά τους. Ελάχιστοι εξ ημών, όμως, θα συμφωνούσαν με τον Καρόν. Οι πιο πολλοί από εμάς αυτό που ζητάμε είναι να μας αφήσουν να κοιμηθούμε, να σταματήσουν να μας τσιμπούν και, εν ολίγοις, να εξαφανιστούν από κοντά μας.

«Το αν είναι καλός ή κακός ένας οργανισμός είναι υποκειμενικά βαπτισμένο από τον άνθρωπο, από το αν εξυπηρετεί ή όχι εμάς».

Ο «πόλεμος» μεταξύ ημών, των ανθρώπων, και των ιπτάμενων κυνηγών κρατά αιώνες και, παρά τις πλαστικές και ηλεκτρικές μυγο-κουνουπο-σκοτώστρες, τα εντομοκτόνα, τα εντομοαπωθητικά, τις παγίδες, τις σίτες, τα μικροσκοπικά έντομα φαίνεται να είναι αυτά που κερδίζουν τη μάχη. Όπως σημειώνει ο δρ. Αντώνιος Μιχαηλάκης, ερευνητής Α' στο Τμήμα Εντομολογίας και Γεωργικής Ζωολογίας στο Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο και επιστημονικός υπεύθυνος του έργου LIFE CONOPS, «τα κουνούπια υπάρχουν από την τριασική περίοδο, δηλαδή περισσότερο από 200 εκατομμύρια χρόνια». Συνεπώς, η εμπειρία τους πάνω στη γη ξεπερνά κατά πολύ αυτήν του ανθρώπου και, επιπλέον, έχουν αναπτύξει σημαντικούς μηχανισμούς επιβίωσης και προσαρμογής, πράγμα το οποίο εμείς δεν το έχουμε καταφέρει ακόμα.

Καλλιέργεια εντομοαπωθητικών φυτών. Μία λύση για τη γεωργία και την ανθοκομία μακριά από ψεκασμούς. Φωτογραφία: The New Paper

Μάλιστα, στο βιβλίο του «Κουνούπι: Μια ανθρώπινη ιστορία του πιο φονικού θηρευτή μας» («The Mosquito: A Human History of Our Deadliest Predator»), ο канаδός ιστορικός Τίμοθι Γουάινγκαρντ παρουσιάζει περιστατικά όπου τα κουνούπια, εξαιτίας των ασθενειών που μετέφεραν, άλλαξαν την πορεία σημαντικών γεγονότων.

ΟΙ ΚΩΝΩΠΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Περιγράφει, για παράδειγμα, τη συμβολή τους στη δημιουργία της Μεγάλης Βρετανίας. Σύμφωνα με όσα διηγείται, σε μια αποστολή στον Παναμά, το 1698, με πέντε πλοία της Εταιρείας της Σκωτίας, τα κουνούπια μετέδωσαν στους αποίκους και τους εμπόρους που ταξίδευαν κίτρινο πυρετό και ελονοσία, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα η αποστολή να καταλήξει σε καταστροφή, η Σκωτία να συσσωρεύσει τεράστιο χρέος και, τελικά, να αναγκαστεί να αποδεχτεί την ένωση με την Αγγλία.

Πέρα από το γεγονός ότι είναι ιδιαίτερως ενοχλητικά, τα κουνούπια είναι και φορείς ορισμένων από

τις πιο θανατηφόρες ασθένειες. Η ελονοσία, ο κίτρινος πυρετός, ο ιός του Δυτικού Νείλου, ο ιός Ζίκα, η ιαπωνική εγκεφαλίτιδα, ο πυρετός Τσικουνγκούγια, ο δάγκειος πυρετός είναι ασθένειες που μεταδίδονται με το στίμπημά τους και προκαλούν παγκοσμίως εκατομμύρια θανάτους κάθε χρόνο. Για παράδειγμα, το 2018, τα κρούσματα ελονοσίας υπολογίστηκαν σε 228 εκατομμύρια και ο αριθμός θανάτων ανήλθε σε 405.000, με την Αφρικανική Περιφέρεια του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας να κρατάει τα πρωτεία. Τα παιδιά ηλικίας κάτω των πέντε ετών είναι η πιο ευάλωτη ομάδα, αντιπροσωπεύοντας το 67% (272.000) των θανάτων. Ωστόσο, η πιο συνηθισμένη (όχι, όμως, και η πιο επικίνδυνη) ιογενής λοίμωξη που μεταδίδεται από τα κουνούπια είναι ο δάγκειος πυρετός, με περισσότερα από 3,9 δισ. ανθρώπους να κινδυνεύουν να προσβληθούν, τις συμπτωματικές περιπτώσεις να ανέρχονται περίπου στα 96 εκατομμύρια και τους θανάτους να φτάνουν τους 40.000 κάθε χρόνο.

«Από τα περίπου 3.500 είδη κουνουπιών, στην Ελλάδα έχουμε περίπου εξήντα και από αυτά περίπου δέκα είναι ανθρωπόφιλα και μας ενοχλούν κατά περιόδους. Ωστόσο, την πρωταρχική ευθύνη για την εξάπλωση σοβαρών ασθενειών φέρουν μόλις τρία γένη: τα Ανωφελή, τα οποία μεταφέρουν το πλασμώδιο της ελονοσίας και είναι φορείς των ασθενειών της εγκεφαλίτιδας και της φιλαρίωσης, τα είδη του γένους Culex («κοινά» κουνούπια) που συνδέονται

«Αν προσπαθούσαμε να εξαφανίσουμε τα κουνούπια, θα χρειαζόμασταν τόση ενέργεια, που θα προκαλούσαμε περισσότερα προβλήματα στο περιβάλλον».

με τη μετάδοση του ιού του Δυτικού Νείλου και τα είδη του γένους Αηδής (σε αυτά ανήκει το περιβόητο ασιατικό κουνούπι τίγρης), που ευθύνονται για τη μετάδοση του κίτρινου πυρετού, του δάγκειου πυρετού και του ιού Ζίκα», εξηγεί ο δρ. Σπύρος Μουρελάτος, βιολόγος, πρόεδρος της Οικονομικής Εταιρείας.

«Η υπογραφή του Εθνικού Συμφώνου στο Εδιμβούργο». Πίνακας του Γουίλιαμ Άλαν (1782-1850), που φυλάσσεται στο Μουσείο του Εδιμβούργου. Τα κουνούπια συνέβαλαν ακόμη και στη δημιουργία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Αυτή τη στιγμή, η κύρια αιτία θανάτου των ανθρώπων λόγω των κουνουπιών είναι η ελονοσία. Μάλιστα, θεωρείται ότι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, ο αριθμός των ανθρώπων απωλειών θα αυξηθεί τα επόμενα χρόνια, λόγω της μετανάστευσης ανθρώπων, αλλά και ειδών. Τα πράγματα είναι πιθανό να μη βελτιωθούν, καθώς η κλιματική αλλαγή ενδέχεται να διευρύνει την ακτίνα δράσης των κουνουπιών σε ολόένα βορειότερα γεωγραφικά πλάτη. «Διαφορετικά μοντέλα που συυπολογίζουν το κλίμα και τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος και του οργανισμού φαίνεται να δείχνουν ότι θα αυξηθεί η επιφάνεια που είναι περιβαλλοντικά κατάλληλη για τα κουνούπια. Αν και δεν μπορούμε να είμαστε απολύτως βέβαιοι για αυτό, είναι ένα πιθανό σενάριο με βάση τα δεδομένα και τα εργαλεία που έχουμε τώρα στη διάθεσή μας», σημειώνει ο κ. Αντώνιος Ματζάρης, αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Βιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Πολλοί από εμάς, λοιπόν, δεν θα στενοχωριόμασταν, αν μια μέρα

ξυπνούσαμε και τα μικροσκοπικά αυτά έντομα είχαν εξαφανιστεί. Είναι, όμως, τα πράγματα τόσο απλά; Η θέση από την οποία βλέπει ο καθένας το ζήτημα επηρεάζει την απάντηση.

ΑΛΥΣΙΔΩΤΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ

Έτσι, από τη μία, χωρίς κουνούπια, χιλιάδες είδη φυτών θα χάσουν μία ομάδα επικονιαστών, καθώς η βασική τροφή των ακμαίων (ενηλίκων κουνουπιών) είναι τα φυτικά σάκχαρα, συνήθως με τη μορφή του νέκταρ. Μεγάλη επίπτωση μπορεί να έχει η εξάλειψή τους στην αρκτική τούνδρα, όπου για ένα σύντομο διάστημα τα φυτά χρησιμοποιούν τις ορδές κουνουπιών για επικονίαση, ενώ παράλληλα εκτιμάται ότι μπορεί να επηρεαστεί ο αριθμός των αποδημητικών πουλιών που ζουν εκεί, αφού αποτελούν πηγή τροφής τους. Επίσης, νυχτερίδες, ψάρια, σαύρες, βάτραχοι, αράχνες και άλλα έντομα τρέφονται με κουνούπια. Αν και οι θηρευτές αυτοί δεν καταναλώνουν μεγάλο αριθμό, μία απώλειά τους θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στην επιβίωσή τους. Επιπλέον, πολλά από τα κουνούπια είναι αρπακτικά άλλων κουνουπιών, καθώς και αποσυνθέτες οργανικής ύλης.

«Τι θα συμβεί αν εξαφανίσουμε ένα από τα 3.600 είδη κουνουπιών; Η απάντηση μπορεί να είναι “δεν θα συμβεί τίποτα το τρομερό”. Στην τροπική και εύκρατη ζώνη, η εξαφάνιση του κουνουπιού ίσως να μην έχει μεγάλη οικολογική σημασία. Στα δικά μας γεωγραφικά πλάτη, η συμμετοχή του στο φαινόμενο της επικονίασης είναι μικρή. Παρ’ όλ’ αυτά, ως προνύμφη έχει μεγάλη συμμετοχή στην τροφική αλυσίδα, ιδίως στην υδρόβια πανίδα», επισημαίνει ο κ. Μουρελάτος.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι επιστήμονες αναγνωρίζουν ότι η οικολογική ουλή που θα αφήσει πίσω

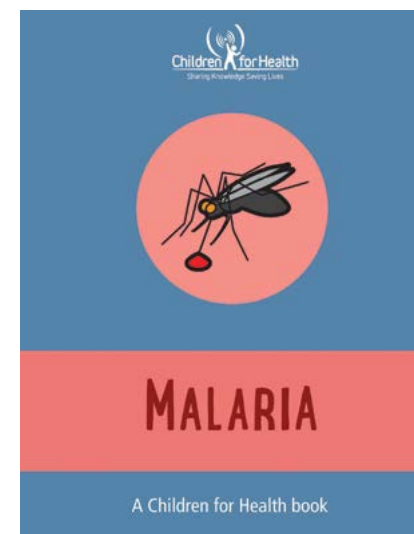
της η απουσία του μικροσκοπικού «θηρευτή» θα επουλωθεί γρήγορα, καθώς άλλοι οργανισμοί θα καλύψουν το κενό. Τα περισσότερα είδη που τρώνε κουνούπια πιθανότατα θα στραφούν σε άλλα έντομα, ενώ οι προνύμφες τους δεν είναι οι μόνοι οργανισμοί που επεξεργάζονται νεκρή οργανική ύλη.

«Εάν όλα τα είδη κουνουπιών εξαφανιστούν, τότε ενδέχεται να υπάρξουν σημαντικές περιβαλλοντικές συνέπειες. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος των ασθενειών που μεταδίδονται από αυτά οφείλεται

«Το ζήτημα της εξόντωσης των κουνουπιών είναι φιλοσοφικό και ηθικό. Μας βάζει στη λογική του κυρίαρχου στη φύση».

σε έναν μικρό αριθμό ειδών. Έτσι, εάν ήταν δυνατόν να εξαλειφθεί ο σχετικά αυτός μικρός αριθμός, τότε τα οφέλη για την ανθρώπινη υγεία θα ήταν τεράστια, ενώ οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις πιθανώς ελάχιστες», σημειώνει στη «σχεδία» ο Πήτερ Άρμπρουστερ, καθηγητής στο Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Τζορτζτάουν στις ΗΠΑ. «Ερευνώνται διάφορες στρατηγικές για τον περιορισμό της μετάδοσης ασθενειών από τα κουνούπια. Κάποιες από αυτές βασίζονται στη γενετική τροποποίηση εντόμων, είναι δυνητικά επικίνδυνες και ενδέχεται να έχουν απρόβλεπτες συνέπειες, τις οποίες πρέπει να προσδιορίσουμε μέσα από εκτενείς δοκιμές. Υπάρχει, επίσης, μια άλλη σειρά στρατηγικών που βασίζονται στη μόλυνση βλαπτικών κουνουπιών με ένα βακτήριο που υπάρχει στη φύση, ώστε να μη γίνονται μεταφορείς παθογόνων μικροοργανισμών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν να προκαλέσουν την εξάλειψή του μολυσμένου πληθυσμού», συνεχίζει.

«Το να μπορούμε να παράγουμε ένα είδος με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά

Εξώφυλλο οδηγού βρετανικού μη κερδοσκοπικού οργανισμού για την προστασία των παιδιών από τη μαλάρια.

στο εργαστήριο δεν σημαίνει ότι είναι εύκολο να το μεταφέρουμε στη φύση, δεν είναι σίγουρο ότι θα ανταγωνιστεί με επιτυχία τους φυσικούς πληθυσμούς», προσθέτει ο κ. Μουρελάτος.

ΤΟ ΣΑΝΙΔΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Προς το παρόν, πάντως, δεν έχει βρεθεί αποτελεσματικός τρόπος εξόντωσής τους. «Είναι άλλο να θες να καταπολεμήσεις τα κουνούπια σε μεγάλο βαθμό σε μία συγκεκριμένη περιοχή και άλλο το να τα εξαφανίσεις. Μπορεί στο χαρτί να φαίνεται εφικτό, αλλά στην πραγματικότητα δεν γίνεται. Αν υποθέσουμε ότι βρίσκουμε πώς να τα τροποποιήσουμε γενετικά, ώστε να μη μεταφέρουν μια ασθένεια, θα πρέπει να τροποποιήσουμε όλα τα κουνούπια, βρίσκοντας τρόπο αυτό να γίνει από μόνο του. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να μειώσουμε τον αριθμό τους σε συγκεκριμένες περιοχές, πράγμα που σήμερα είναι πιο εύκολο να πετύχουμε», εξηγεί ο κ. Κίτσος Λούης, ομότιμος καθηγητής Γενετικής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΤΑ ΕΝΤΟΜΟ-ΑΠΩΘΗΤΙΚΑ

Αν αναρωτιέστε, όπως κι εμείς, τι εντομοαπωθητικά να επιλέξετε μέσα από τα δεκάδες που κυκλοφορούν, τόσο ο κ. Αθανασίου όσο και ο κ. Μιχαηλάκης τονίζουν ότι, καταρχάς, αυτά θα πρέπει να είναι εγκεκριμένα από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Αν και τα εμπορικά ονόματα ποικίλλουν, υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες δραστικών ουσιών με αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα: τα συνθετικά χημικά και τα προϊόντα φυτικής προέλευσης (DEET, ικαριδίνη, IR 3535, Citriodiol κ.λπ.). Τα εντομοαπωθητικά εφαρμόζονται στο ακάλυπτο δέρμα και πάνω από τα ρούχα, σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης τους. Ας έχουμε, επίσης, κατά νου ότι η εφαρμογή μεγαλύτερων ποσοτήτων δεν οδηγεί σε μεγαλύτερη χρονική περίοδο προστασίας και ότι καθημερινά ξεπλένουμε το εντομοαπωθητικό. Τέλος, καλό είναι να γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει μία μέθοδος που να μας προστατεύει 100%, γι’ αυτό και χρειάζεται ολοκληρωμένη διαχείριση των κουνουπιών και συνδυασμός λύσεων. Όσο για τα διάφορα βραχιόλια και τις συσκευές υπερήχων που κυκλοφορούν, ας προτιμήσουμε να επενδύσουμε τα χρήματά μας σε σκευάσματα που αποδεδειγμένα λειτουργούν.

Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, Ανατολικό Μέτωπο, 1915. Στρατιώτες φορώντας (και) κουνουπιέρα για να αντιμετωπίσουν τον εχθρό της μαλάριας. Φωτογραφία: flickr

«Στη φύση δεν υπάρχει ο καλός, ο κακός και ο άσχημος. Το αν είναι καλός ή κακός ένας οργανισμός είναι υποκειμενικά βαπτισμένο από τον άνθρωπο, από το αν εξυπηρετεί ή όχι εμάς. Ξεχνάμε ότι όλοι παίζουμε ένα ρόλο στο σανίδι της εξέλιξης. Το ενδιαφέρον είναι πως για όλους τους οργανισμούς έχουμε βρει κάποια χρησιμότητα, αλλά για τα κουνούπια εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη συζήτηση για το ποιος ακριβώς είναι ο ρόλος τους», αναφέρει ο κ.

«Είναι άλλο να θες να καταπολεμήσεις τα κουνούπια σε μεγάλο βαθμό σε μία συγκεκριμένη περιοχή και άλλο να τα εξαφανίσεις».

Χρήστος Αθανασίου, καθηγητής Εντομολογίας στο Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. «Το ζήτημα της εξόντωσης των κουνουπιών είναι φιλοσοφικό και ηθικό. Μας βάζει στη λογική του κυρίαρχου στη φύση και δεν είναι απίθανο να μπούμε στον πειρασμό να εξαφανίσουμε και κάποια άλλα είδη που δεν μας αρέσουν. Την τεχνολογία

δεν μπορείς να τη σταματήσεις», συμπληρώνει ο κ. Μουρελάτος. «Αν προσπαθούσαμε να εξαφανίσουμε τα κουνούπια, θα χρειαζόμασταν τόση ενέργεια και χημικά, που, τελικά, θα προκαλούσαμε περισσότερα και μεγαλύτερα προβλήματα στο περιβάλλον και τον ίδιο τον άνθρωπο. Αλλά, ακόμα και αν τα καταφέρναμε με τον πιο απλό τρόπο, δεν ξέρουμε στη φύση ποιος θα πάρει τη θέση τους, μπορεί να είναι κάτι χειρότερο», λέει ο κ. Μιχαηλάκης. «Μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε τη βιόσφαιρα και να τη φτιάξουμε όπως θέλουμε. Το ερώτημα είναι αν θέλουμε να ζήσουμε στη φύση ή στη Ντίσνεϊλαντ», είχε δηλώσει στο περιοδικό «Smithsonian», ο Χένρι Γκριλι (Henry Greely), διευθυντής του Κέντρου Νομικής και Βιοεπιστημών στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ.

«Έχουμε δικαίωμα να χρησιμοποιήσουμε επεμβάσεις στο γονιδίωμα με στόχο την εξαφάνιση ειδών; Εξαρτάται. Σε κάθε περίπτωση, η εσκεμμένη εξαφάνιση ειδών που θεωρούμε ότι δεν έχουν κάποιο όφελος για το δικό μας είδος δεν έχει καμία ηθική βάση, είναι ανεπίτρεπτη. Ποια απάντηση, όμως, έχουμε για

είδη που μας προκαλούν βλάβη άμεσα, όπως οι φορείς ασθενειών; Στην περίπτωση της ελονοσίας, ένας αποτελεσματικός τρόπος καταπολέμησής της θα ήταν να περιοριστεί ή ακόμα και να μηδενιστεί ο πληθυσμός των κουνουπιών στις περιοχές όπου ενδημεί. Έχουμε, πλέον, αναπτύξει μεθόδους επέμβασης στο γονιδίωμα τους που μπορούν να έχουν αυτό το αποτέλεσμα. Το ερώτημα είναι: έχουμε το δικαίωμα να προχωρήσουμε, ακόμα και αν αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση του An. Gambiae; Η απάντηση πρέπει να είναι θετική.

ΦΥΣΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

Ο Ανωφελής είναι στην ουσία ένα παράσιτο, φορέας ενός άλλου παθογόνου παράσιτου. Η εξαφάνισή του θα έχει ως μόνο αποτέλεσμα την εξάλειψη μιας σοβαρής αρρώστιας», αντιτείνει ο ομότιμος καθηγητής Μοριακής Βιολογίας – Μοριακής Γενετικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης και μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Χαράλαμπος Σαββάκης. «Βέβαια, το ερώτημα είναι θεωρητικό. Στην πράξη, η πλήρης εξαφάνιση ενός είδους είναι μάλλον αδύνατη. Πρώτον, οποιαδήποτε παρέμβαση σε πληθυσμούς ενός βλαπτικού είδους με στόχο την απάλειψή του γίνεται κατ' ανάγκην τοπικά. Πιθανώς κάποιες παρεμβάσεις να οδηγήσουν σε πλήρη τοπική εξαφάνισή του, αλλά, αργά ή γρήγορα, άτομα-μετανάστες από γειτονικές περιοχές θα αντικαταστήσουν τον πληθυσμό. Δεύτερον, οποιοδήποτε γενετικό "τρικ" που σκοτώνει είναι καταδικασμένο, αργά ή γρήγορα, να υποκύψει στο νόμο της φυσικής επιλογής: αρκεί να εμφανιστεί μια γενετική μετάλλαξη που να το αδρανοποιεί και ο πληθυσμός θα ανακάμψει», καταλήγει. 📍

» ΑΟΡΑΤΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ « ΜΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ

Αόρατες Διαδρομές είναι ο τίτλος μιας ακόμη κοινωνικής πρωτοβουλίας του περιοδικού δρόμου «σχεδία»

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα περιηγήσεων στο κέντρο της Αθήνας με οδηγούς (νυν και πρώην) άστεγους συμπολίτες μας. Στα πρότυπα αντίστοιχων περιηγήσεων που διοργανώνονται σε Λονδίνο, Βαρκελώνη, Πράγα, Ταϊπέι /Ταϊβάν κ.α.), οι διαδρομές που ακολουθούν οι περιηγήσεις της «σχεδίας» περιλαμβάνουν κάποιες από τις σημαντικότερες κοινωνικές δομές του κέντρου της πόλης (συσσίτια, υπνωτήρια, κέντρα απεξάρτησης, κέντρα ημέρας κ.α.).

Οι οδηγοί δίνουν πληροφορίες για τις υπηρεσίες που παρέχει κάθε δομή, αλλά κυρίως μοιράζονται εμπειρίες από το πώς οι ίδιοι έχουν βιώσει ή εξακολουθούν να βιώνουν τη ζωή στο δρόμο, τις ανθρώπινες σχέσεις, το εύρος των υπηρεσιών, την ανθρωπογεωγραφία των δομών και του δυναμικού τους, που πασχίζει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του αγώνα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Βασικός στόχος των περιηγήσεων της «σχεδίας» είναι να ενεργοποιήσουν τον ίδιο τον άνθρωπο-οδηγό. Να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες να υποστηρίξει τον εαυτό του, να εκπαιδευτεί, να κάνει ένα ακόμη βήμα προς την κοινωνική (επαν)ένταξη. Στόχος είναι, επίσης, να ενημερώσουν, να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση και, εντέλει, στην κινητοποίηση των πολιτών στον κοινό αγώνα ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

σχεδία
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΡΟΜΟΥ

info@shedia.gr

shedia.streetpaper

@_shedia

www.shedia.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε www.shedia.gr
περιοδικό δρόμου «σχεδία»
Νικίου 2, 105 60 Αθήνα

Απαραίτητη η κράτηση θέσης
Για κρατήσεις: Τ. 2130 231220 (γκρουπ μέχρι 15 ατόμων)

Κόστος συμμετοχής: 8 €
Για μαθητές: 5 €
Κάθε Σάββατο στις 10.30 π.μ.
(και άλλες μέρες κατόπιν συνεννόησης)

Δεν υπάρχει κόστος συμμετοχής για ανέργους και συνταξιούχους